

Згідно рис. 1 вершиною мінімального остівного дерева є Греція. Гонконг, В'єтнам та США, які є лідерами (14,2%) поміж інших, знаходяться в одній гілці отриманого дерева. Членами одного з розгалужень є Німеччина, яка посідає третє місце серед експортерів послуг (5,6%), та Китай. Така ситуація може свідчити про зростання економічної активності Китаю.

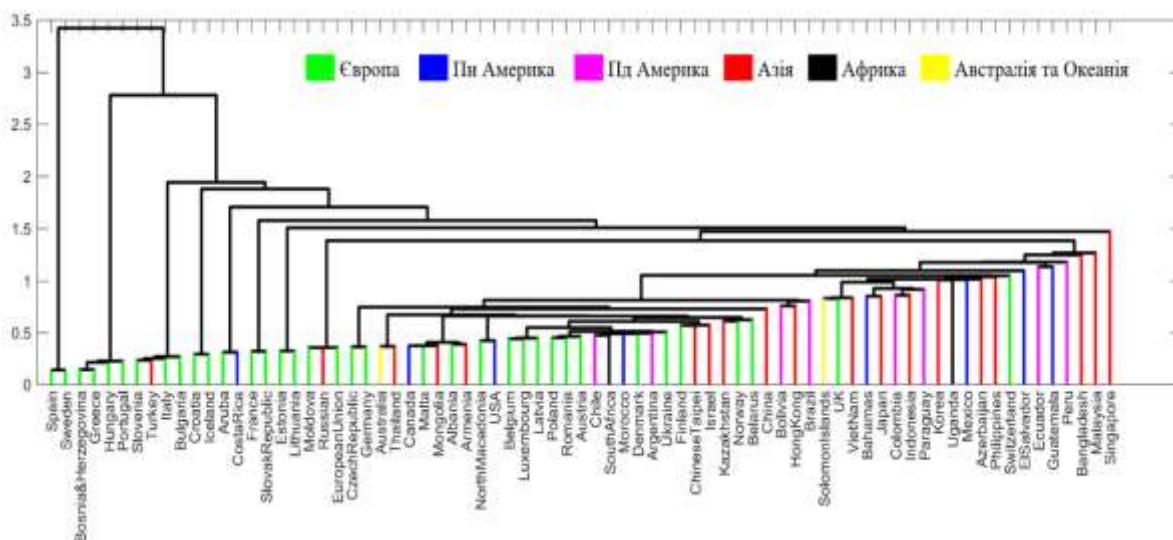

Рис. 2. Ієрархічне дерево обсягів експорту послуг країн

Джерело: розраховано автором за даними [3]

Дані дендрограми (рис. 2) відображають утворення потужного кластеру, до якого увійшли країни Азії, Північної Америки та Європи. Азійські країни приєдналися до кластерів європейських країн з високим рівнем економічного розвитку. Ця ситуація може свідчити про зростання економічної активності країн, що розвиваються, а також про економічне зростання лідерів азійського регіону.

Отже, дослідження даного часового проміжку засвідчує чітку взаємодію всіх суб'єктів світового ринку послуг. Посилюється роль країн, що розвиваються, а також було об'єднано деякі країни Північної та Південної Америки з представниками азійського регіону.

Список використаної літератури

1. Мельничук О. П. Міжнародна торгівля послугами / О. П. Мельничук / Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – ISSN 2616-6100. – №4. – 2020. – С. 115 – 128.
2. Жамбю М. Иєрархический кластер-анализ и соответствия: пер с англ. / М. Жамбю // Финансы и статистика. – 1988. – 342 с.
3. Офіційний сайт COT [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://timeseries.wto.org/>

Науковий керівник: д. е. н., професор Кібальник Л. О.

Шаповалова А. М.

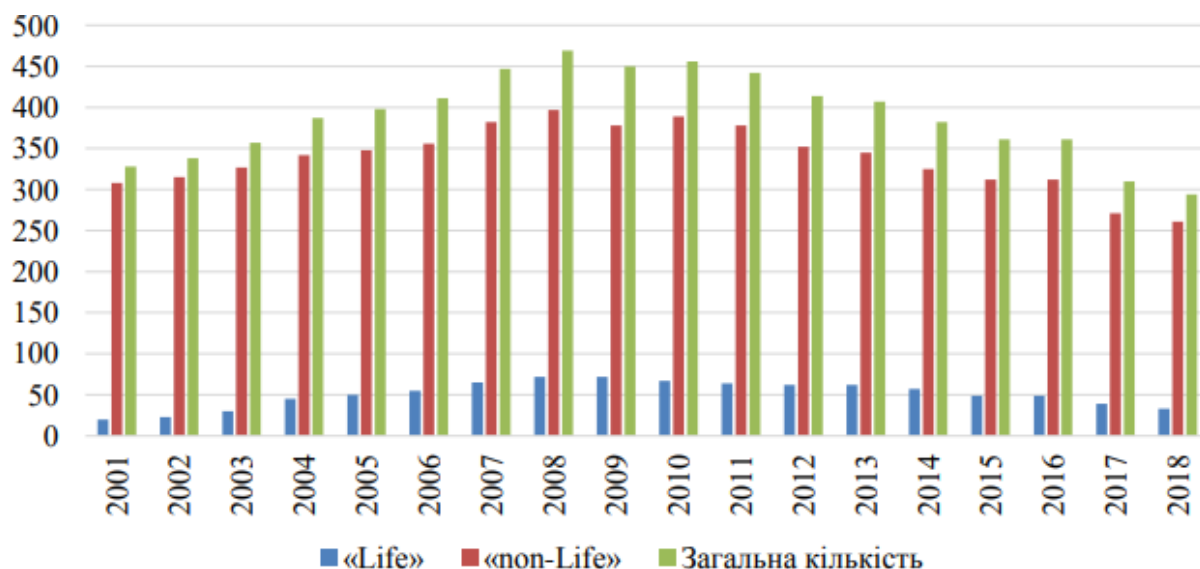
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах нестабільної економіки роль страхування як механізму накопичення грошової маси та джерела довгострокових інвестицій в економіку зростає у всьому світі, що в свою чергу сприяє фінансовій стабілізації, підвищенню якості життя населення та забезпеченню безперервної виробничої діяльності підприємств і організацій. Розвиток і побудова міцного страхового бізнесу в Україні є неможливим без глибокого аналізу його сучасного стану.

Аналіз динаміки кількості страхових компаній в Україні протягом 2001-2018 рр. (дивись рис. 1) дає підстави стверджувати, що наявність великої кількості страхових компаній не є необхідною умовою успішного функціонування ринку.

Рисунок 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні протягом 2001-2018 роках [1; 4]

Як видно з рисунку 1, найбільша кількість страхових компаній в Україні діє у сфері страхування ризиків «non-Life», тоді як кількість страховиків «Life» істотно менше. Після періоду зростання з 2001 по 2008 рр. в цілому кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення.

В Україні відбувається зростання концентрації страхового ринку. Так, за даними Національної комісії з державного регулювання ринків фінансових послуг, якщо в 2009 р. частка ринку страхування життя, яку страхували 10 найбільших компаній України, становила 80,9%, то в 2018 р. вона збільшилася майже до 90% [2].

Збільшення ринкової концентрації призводить до поступового скорочення кількості учасників ринку і зростаючого домінування основних гравців на ринку, що в кінцевому рахунку може погіршити загальну конкурентну ситуацію на страховому ринку.

Слід зауважити, що сьогодні ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Розглянемо, як змінювались основні показники його діяльності в динаміці, починаючи з 2014 року (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка розвитку страхових компаній України [1; 3]

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість страхових компаній, од.	382	361	310	294	281
Валові страхові премії, млн. грн.	26767	29736	35170	43431	49367
Валові страхові виплати, млн. грн.	5065	8100	8839	10536	12863
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, тис. од.	35975	109106	61272	70658	77495
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, тис. од.	98737	93322,5	118198	114824	123582
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2)), млн. грн.	70261	60729	56075	57381	63493

Як видно з таблиці 1, незважаючи на те, що кількість страхових компаній з кожним роком зменшується, кількість договорів та валові страхові премії мають позитивну динаміку. Це можна пояснити декількома факторами. По-перше, події, що відбулись у 2013 і 2014 роках, змусили населення змінити свої погляди щодо страхування життя, активів та відповідальності.

І другим фактором, на нашу думку, є плідна співпраця з іноземними партнерами та вихід на національний ринок страхових компаній з іноземним капіталом.

Доцільно розглянути структуру страхових премій за видами страхування у 2017-2018 рр., яка наведена на рис. 2.

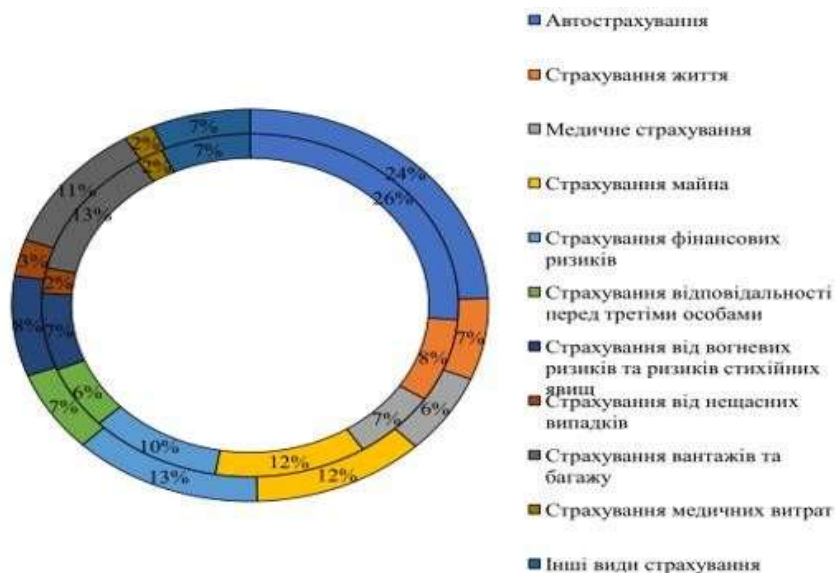

Рисунок 2.7. Структура валових страхових премій за видами страхування у 2017 р. (внутрішній діаметр) та у 2018 р. (зовнішній діаметр) [4; 5]

Як видно з рисунку 2, у структурі страхових премій найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування, страхування життя, медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), страхування майна, страхування фінансових ризиків, страхування відповідальності перед третіми особами, страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, страхування від нещасних випадків, страхування вантажів та багажу.

Як свідчать дані рисунку 2, перерозподіл у структурі валових страхових премій в 2018 р. у порівнянні з 2017 р. відбувалися на користь таких видів страхування, як: страхування фінансових ризиків, страхування відповідальності перед третіми особами, страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ.

Отже, незважаючи на те, що динаміка розвитку ринку страхування загалом є позитивною, все ж рівень популярності страхування все ще низький порівняно з розвиненими країнами Європи. Однією з причин є економічна нестабільність, а також слабкий розвиток фондового ринку, що не дає змоги використовувати цінні папери як категорію активів для захищеного розміщення страхових резервів, сталезростання виробництва та високий рівень інфляції. Саме тому ключовим фактором забезпечення стабільного функціонування міжнародного страхового бізнесу в Україні є впровадження та контроль заходів, що підвищать рівень страхової культури населення. Чим більшим буде попит на страхові послуги, тим більшою буде зацікавленість у страховиків надавати якісні послуги, а у держави – забезпечувати стабільний розвиток фінансового ринку загалом.

Список використаних джерел

1. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> (дата звернення 10.03.2021).
2. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг). URL: <https://nfp.gov.ua/> (дата звернення 14.03.2021)
3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2018 рік. URL: <https://forinsurer.com/files/file00654.pdf> (дата звернення 14.03.2021).
4. Statistics of the insurance market of Ukraine. Журнал «Insurance TOP». URL : <https://forinsurer.com> (дата звернення 10.03.2021).
5. Сукач О.М. Страховий ринок України: сучасні реалії та перспективи. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2016. Випуск 1(20). С. 106-113.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ромащенко Т. І.